

ניתן לצפות בשיעורים נוספים באתר של
מכון מאיר בכתובת: www.meirtv.co.il

הרצון

עיון בפרשת השבוע על פי ה"פרי צדיק"

אי אפשר להבין את פליאת הרצון של האדם, בכל פאר חופשו, רק בתור ניצוץ אחד מהשלהבת הגדולה של הרצון הגדול שבכל ההווה כולה, הופעת רצון רבון כל העולמים, ברוך הוא. בהתקדשותו של הרצון הרי הענף דומה לשרשו הגדול, יונק ממנו ומתחבר אליו ומתמלא מאורו שפעת חייו, מתמלא אותו המילוי הנצחי והשלם שלו. ובהעתק הרצון הפרטי, בהשתקעותו בהקטנות והפרטיות של השביה החלקית שהוא אסור בה, הרי הוא מנתק את רצונו ממקור החיים שלו, ומביא בזה אפסיות, חלישות כח, וחשכה על מהותו היותר פנימית של עצמיותו, שהוא רצונו, שהוא כבודו. וכל עמל המוסר, וכל ההופעות הרוחניות שבעולם, מכון הוא למטרתה העליונה של גאולת הרצון, והשבתו למקור חייו היסודיים.

8. אורות הקודש א' עמ' רכ"ט; הגיון הקודש, אחדות השכל, הרגש והרצון רצון, שכל ומדות, פ"ג

על הרצון הפנימי אפשר לומר, שהוא ההתגלות הראשונה של המהות הרוחנית, אבל ודאי גם הוא איננו עצמות המהות היסודית של הרוחניות הנשמית. השכל והמדות הם התגלות שניה ושלישית. כשיש ברצון הפנימי קלקול, אי אפשר שלא יתגלה זה הקלקול בשכל וגם במדות, והחסרון שברצון הפנימי פוגם הוא גם כן את העצמיות הפנימית באיזה מדה. על כן אי אפשר שאור החכמה, ומאור התורה, יאיר באדם בבחירות מובהקה כל זמן שלא שב בתשובה שלמה, המתקנת את היסוד הרוחני, שהיא גורמת שתהיה ההתגלות הרצונית התגלות בהירה ומבהיקה, ואז ממילא מזדהרים הם גם כן הענפים השכליים והמהותיים.

9. מוסר אבין עמ' כ"ד

והנה כח הרצון המעשי מקבל הדרכתו מאת השכל. מ"מ אם יהי האדם בעל רצון טוב מעיקרו או שהרגיל עצמו בעצת חכמים לפעול הטוב, אז יהיו פעולותיו טובות וגדולות-בערכן מאד, ויוכל להצמיח ישועה ותהילה, אבל אם קדם הכח השכלי מבלעדי זה, אע"פ שהשקפתו טובה ורצויה מ"מ הוא רחוק מדרך פעולה מיושבת, כי-אם בעמל גדול, וכמו מעשה-קוף.

רעותא דלכא. וגמר המעשה יגמור השם יתברך שיהיה לטוב. וזהו שנאמר אחת שאלתי וגו', אותה אבקש שבתי וגו', שיהיה זה על כל פנים המבוקש שלי. שבתי בבית ה' כל ימי חיי. וזה החשק משיג ישראל בשבת. דשבת ברזא דברית. ומשיג ישראל החשק וכמו שאמרו בגמרא גלוי וידוע שרצונינו לעשות רצונך כו', ואף שרק בשבת נקרא ישראל יושב בבית ה'. מכל מקום המבוקש להיות תמיד בבית ה'.

5. פרי צדיק וירא, א'

וירא אליו ה'. בבראשית רבה (ר"פ מח) ומבשרי אחזה אלוה, אלולי שעשיתי כן מהיכן היה הקב"ה נגלה עלי. והוא תמוה לכאורה שהרי כבר נאמר בפרשת לך ב' פעמים וירא ה' אל אברם קודם המילה. ... אבל פשוטו נראה דעד הנה לא היה התגלות אלא לצורך דבור נבואה והיה רק לפרקים בעת שהיין עצמו לכך. אבל עתה נעשה תמים שגופו מוכן תמיד לכך וזהו וירא אליו, שעתה נתראה אליו להיות עמו תמיד. וזהו שאמרו שם בסוף פרשת לך גבי דבור האחרון שלפני המילה ויכל לדבר אתו ויעל אלהים מעל אברהם. והוא בנין אב לכל הדבורים הקודמים. שהיה ההתגלות רק בשעת הדבור ותיכף אחר כך נסתלק. רק שכאן פירש הכתוב זה לבאר החילוק שבין ראייה שלפני המילה לראייה שאחר כך. דשם לא היה לצורך דבור או שום צורך ולא נסתלק כלל. כי כבר נתקדש גופו להיות דירה לשכינה בלבו תמיד כמו שהוא בכני ישראל שאמרו בשייר השירים רבה על פסוק ולבי ער, מנין שהקב"ה לבן של ישראל שנאמר צור לבבי וגו'.

6. עזלת ראי"ה א', עמ' ר"א

שההפץ הפנימי של בקשת ד' הוא העולה על כל החיים ועל כל האושר, ושהבקשה בעצמה היא התכונה המבוקשת, לא המציאה, שהיא תמיד בלתי אפשרית, כי הננו צועדים מגודל אל גודל, ומבקשה לבקשה, מבחירות לבהירות ומודאות לודאות יותר עליונה.

7. אורות הקודש ג' עמ' כ"ט; מוסר הקודש, הרצון הכללי הכולל

הרצון הכללי, כ"ט

1. בראשית כ"א, ל"ג

ויטע אשל בבאר שבע ויקרא שם בשם יהוה אל עולם:

2. סוטה י'

ויטע אשל בבאר שבע אמר ריש לקיש מלמד שעשה פרדס ונטע בו כל מיני מגדים רבי יהודה ורבי נחמיה חד אמר פרדס וחד אמר פונדק ... ויקרא שם בשם ה' אל עולם אמר ריש לקיש אל תיקרי ויקרא אלא ויקריא מלמד שהקריא אברהם אבינו לשמו של הקדוש ברוך הוא כפה כל עובר ושב כיצד לאחר שאכלו ושתו עמדו לברכו אמר להם וכי משלי אכלתם משל אלהי עולם אכלתם הודו ושבתו וברכו למי שאמר והיה העולם.

3. בראשית רבה מ"ח, ב'

ומבשרי אחזה אלוה אילולי שעשיתי כן מהיכן היה הקב"ה נגלה עלי וירא אליו ה':

4. פרי צדיק וירא י'

אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש שבתי בבית ה' כל ימי חיי וגו'. ... ושמעתי בשם רבינו ר' בונם זצוקללה"ה. שאמר שהמכוון ששאל מאת ה' שזה יהיה המבוקש שלו. וזהו שנאמר אותה אבקש שבתי בבית ה' וגו'. והעיקר הוא הרצון. וכמו שאנו רואים שמכל פעולת אברהם אבינו ע"ה שהיה מכניס אורחים ומקרבן לידיעת ה' והקריא שם ה' בפי כל בריותיו. לא נכתב בתורה רק ברמז ויטע אשל וגו', כמו שנדרש (סוטה י'). ויקרא בשם ה', ויקריא כו', ובפרשה זו כתבה תורה כל פרטי הסעודה שהאכיל למלאכים. שלא היו צריכין למזונותיו ואכלו רק לכבודו ... אך הענין על פי מה שנאמר, כי קרוב וגו' בפ"ך ובלבבך לעשותו. ולא כתיב ובמעשיך. והטעם שהשם יתברך דורש מהאדם רק הרצון בפ"ך ובלבבך. וגמר המעשה מסייע השם יתברך וזהו שנאמר לעשותו. וכמו שאמרו בזוהר הקדוש (חיג קס א), כיוון דישתדל בר נש ברעותא דלכא גבי קב"ה. לא בעי מינן אלא לכא כו', וכך הוא בגמרא (סנהדרין קו ע"ב) הקב"ה ליבא בעי. ובכאן אחר המילה השיג אברהם אבינו ע"ה חשק מחודש לעבודת השם יתברך ... וכאן שהשיג חשק ישראליי ועשה כל דבר בחשק נפלא. ... ונכתב בתורה מעשה זו להודיעינו שהעיקר מה שהשם יתברך דורש מאתנו הוא החשק והרצון בפ"ך ובלבבך